

Bijlage 5 - Algemene Uitkering (AU) gemeentefonds

Jaarlijks ontvangen de gemeenten volgens een specifiek verdeelstelsel een uitkering uit het gemeentefonds, de zogenaamde algemene uitkering. Deze verdeling is zodanig dat elke gemeente de beschikking heeft over een gelijkwaardig voorzieningenpakket. Door middel van drie circulaire wordt de verdeling aan de gemeenten bekend gemaakt: de meicirculaire, de septembercirculaire en de decembercirculaire. In dit hoofdstuk volgt een samenvatting van de financiële effecten van de meicirculaire 2017 voor Deventer.

Het belang van de meicirculaire is de afgelopen jaren sterk toegenomen. In de circulaire zijn maatregelen opgenomen die tot aanzienlijke financiële effecten voor de gemeente Deventer leiden. Dit zijn:

- Stijgende accresen
- Verhoogde uitkeringen in het sociaal domein
- De effecten in de verdeelmaatstaven en overige uitkeringen

De uitkomsten van de circulaire zijn te verdelen in neutrale en niet-neutrale mutaties.

De **neutrale mutaties** zijn een gevolg van specifieke taakaanpassingen voor Deventer waarvoor in de algemene uitkering (AU) budget wordt ontvangen of gekort. Op basis van de methodiek *'samen de trap op, samen de trap af'* worden deze bedragen doorgegeven aan de diverse programma's en zijn ze dus in principe voor de algemene middelen neutraal. Zo geldt dit bijvoorbeeld voor de bedragen die Deventer ontvangt voor het sociaal domein (de drie decentralisaties Wmo, Jeugdzorg en Participatie).

De **niet-neutrale mutaties** zijn toevoegingen of onttrekkingen in de algemene uitkering die direct van invloed zijn op het begrotingsresultaat (algemene middelen). Dit betekent dat er meer of minder middelen zijn te besteden. Een voorbeeld hiervan is de toe- of afname in het accres (de jaarlijkse groei of krimp van het gemeentefonds).

Op basis van de meicirculaire zijn de uitkomsten als volgt:

Niet-neutrale mutaties

(bedragen x €1.000)

Mutaties	2017	2018	2019	2020	2021
Accres 2017-2021	696	1.827	2.543	2.552	2.844
Mutaties AU – overig	1.408	1.520	1.785	1.974	1.826
Stelpost accres prijzen en lonen	-	-670	-1.490	-2.085	-2.455
	2.104	2.676	2.838	2.441	2.215

De uitkomst van de berekening algemene uitkering is meerjarig positief. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de hogere inflatie die doorwerkt in een loon- en prijsontwikkeling op de rijksbegroting (*'trap op'*).

Toelichting niet neutrale mutaties op hoofdlijnen

Accres

Het accres is ten opzichte van de septembercirculaire 2016 over de gehele linie naar boven bijgesteld. Ruim tweederde van de accresontwikkeling wordt verklaard door de hogere inflatie die doorwerkt in een hogere loon- en prijsontwikkeling op de rijksbegroting (*'trap op'*). Het uitgavenkader van het Rijk wordt daardoor verhoogd en daarmee ook die van de gemeenten. Naast deze nominale ontwikkeling heeft het kabinet besloten om extra middelen uit te geven als gevolg van de stijging van de pensioenpremie ABP. Verder zijn er mutaties in de dividendstromen uit staatsleningen, extra uitgaven aan studieleningen en technische maatregelen van invloed op de positieve accresontwikkeling.

Een deel van de accresontwikkeling in 2017 is het gevolg van de afrekening over 2016. De rijksuitgaven zijn in het laatste kwartaal van 2016 namelijk hoger geweest dan verwacht.

Mutaties AU – overig

De overige niet-neutrale mutaties zijn positief en nemen jaarlijks toe. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een hoger geraamd aantal bijstandsontvangers, leerlingen voortgezet onderwijs en inwoners ten opzichte van de septembercirculaire 2016. Daarnaast is de waardering van de WOZ waarden woningen en niet-woningen en de bijstelling van het rekestarief door de fondsbeheerders een oorzaak.

Tot slot levert een mutatie in de budgetten sociaal domein een positieve bijdrage. Normaliter is dit een neutrale mutatie voor het desbetreffende programma. Hier is bij de Voorjaarsnota 2017 al op geanticipeerd, zodat dit nu via de algemene middelen (niet-neutraal) wordt rechtgetrokken.

Stelpost accres prijzen en lonen

De positieve accessen worden voor een deel veroorzaakt door hogere indexen voor loon- en prijsmutaties in de departementale begrotingen. Voor de lonen is dit ook de compensatie van de gestegen ABP pensioenpremies. Op basis hiervan verhoogt Deventer de stelposten voor de exploitatiebudgetten met de prijs- en loonindex.

Neutrale mutaties

(bedragen x €1.000)

Mutaties	2017	2018	2019	2020	2021
Mutaties AU – overig	701	206	221	224	228
Mutaties AU – Sociaal Domein	1.948	2.392	2.362	2.542	2.539
	2.649	2.597	2.583	2.765	2.767

De neutrale mutaties zijn meerjarig positief. Dit komt hoofdzakelijk door de loon- en prijs-bijstellingen in het sociaal domein.

Toelichting neutrale mutaties op hoofdlijnen

Mutaties AU – overig

Hieronder volgen kort de relevante mutaties

Suppletie uitkering Bommenregeling

Het ministerie van BZK hanteert de mogelijkheid dat gemeenten, in geval van opsporing en ruiming van explosieven, een bijdrage van 70% in de gemaakte kosten kunnen ontvangen. Deventer ontvangt op basis van declaratie in 2017 eenmalig een bedrag van € 384.000.

Verhoogde asielinstroom – partieel effect en participatie en integratie

Op basis van het *Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom* ontvangt Deventer in 2017 voor het partieel effect een bedrag van € 194.000. Voor de participatie en integratie ontvangt Deventer over dezelfde periode € 108.000. Wanneer over 2017 de realisatie macro (dus landelijk gezien) lager is dan geraamd, dan vloeit het resterende bedrag terug naar de begroting van het ministerie van SZW. Deventer houdt daarom rekening met een eenmalige uitkering.

Gezond in de stad

Het stimuleringsprogramma Gezond in de Stad (GIDS) wordt voortgezet in de jaren 2018 tot en met 2021. Er vindt een ophoging plaats. Voor Deventer betekent dit een structureel bedrag van € 84.000 per jaar vanaf 2018.

Armoede bestrijding kinderen

In de septembercirculaire 2016 zijn gemeenten geïnformeerd over de middelen die vanaf 2017 structureel beschikbaar zijn gesteld voor de bestrijding van de gevolgen van armoede onder kinderen. Jaarlijks vindt in de meicirculaire actualisatie plaats van de verdeling voor het jaar t+1 en

verder. De actualisatie levert Deventer voor 2018 en verder € 11.000 per jaar op.

Beëindiging betaling derden

Een structureel bedrag van gemiddeld € 130.000 ontvangt Deventer, omdat vorig jaar is afgesproken dat er geen meerjarige uitnames ten behoeve van derden meer uit het gemeentefonds mogen worden onttrokken (beëindiging betaling derden). De al uitgenomen bedragen worden met deze teruggaaf gecorrigeerd.

Mutaties AU sociaal domein

De stijging van de integratie uitkeringen in het sociaal domein betreft voornamelijk de structurele loon- en prijsbijstelling 2017.

Daarbij zijn, vooruitlopend op de overeenstemming op de volumegroei Wmo 2015 en Wmo 2007, de volumemiddelen met ingang van 2018 beschikbaar gesteld. Daarnaast is met ingang van 2017 een correctie toegepast voor de uitname herinstromers Wlz. Vervolgens zijn middelen toegevoegd voor extramuralisering 2018 en is er een uitname voor kinderen met somatische aandoeningen (Jeugd).

Deze maatregelen levert Deventer een bedrag op van circa € 2 miljoen in 2017 oplopend tot ruim € 2,5 miljoen in 2021.

Nieuwe ontwikkelingen

Overheveling integratie-uitkering sociaal domein

De voorgenomen overheveling per 2018 van de integratie uitkering sociaal domein naar de algemene uitkering is uitgesteld. Het Rijk heeft ingestemd met het verzoek van de VNG om eerst afspraken te maken over de structurele indexering van de betreffende budgetten. Besluitvorming wordt overgelaten aan het nieuwe kabinet. Mogelijke verdeeeffecten van de overheveling worden pas dan bekend.

Rijksvaccinatieprogramma

In de decembercirculaire 2016 is aangekondigd dat, onder voorbehoud van parlementaire goedkeuring, het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) wettelijk verankerd wordt in de Wet publieke gezondheid. Met deze wetswijziging wordt een deel van de uitvoering van het RVP onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeente gebracht. Uitsluiting over de omvang en verdeling van de middelen en de effecten daarvan voor Deventer, volgt naar verwachting in de decembercirculaire 2017.

Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang

De kwaliteitseisen voor kinderopvang en peuterspeelzaalwerk veranderen per 1 januari 2018. Dat is de uitwerking van het project Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK) van het ministerie van SZW. Het conceptbesluit ligt nu bij de Tweede Kamer. Meer informatie over de financiële gevolgen volgt in de septembercirculaire.

Traject herziening financiële verhoudingen (verdeelsystematiek)

Voor de zomer stuurt de minister van BZK namens de stuurgroep herziening financiële verhoudingen een rapport aan de Tweede Kamer. De stuurgroep doet in het rapport aanbevelingen om de financiële verhoudingen en specifieke verdeling van het gemeentefonds te vereenvoudigen, de stabiliteit te vergroten en de afwegingsruimte van gemeenten te vergroten. Daarnaast doet de stuurgroep aanbevelingen om de regionale samenhang te versterken en in te spelen op regionaal-economische opgaven. De aanbevelingen zijn getoetst bij gemeentebestuurders en andere betrokkenen.

Besluitvorming over de aanbevelingen verdere uitwerking is aan het parlement en een nieuw kabinet. Wanneer tot herziening wordt besloten zullen voor de uitwerking gemeenten intensief worden betrokken.

Rechtmatigheidsverantwoording

Op 24 maart 2016 heeft de minister van BZK een brief aan de Tweede Kamer gestuurd waarin is ingegaan op het voornemen om een rechtmatigheidsverantwoording af te laten leggen door het college van Burgermeester en Wethouders. De zogenaamde *'in control statement'*. Hiervoor is een aanpassing van de wetgeving noodzakelijk. Het ministerie van BZK zal op een later moment communiceren over de verwachte invoeringsdatum.

Verwerking financiële effecten

De uitkomsten van de meicirculaire worden voor 2017 meegenomen in de Najaarsrapportage 2017. De uitkomsten voor de jaren 2018 en verder worden verwerkt in de begroting 2018-2021.